

vilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore, permanens, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 15. Mar. 1666. An. XI.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die decimaquinta Martii 1666. Pontificatus nostri Anno XI.

D XXXVIII.

Damnatur iterum plurimæ aliæ propositiones tanquam scandalosæ, prout supra in Constitutione 520.

Feria quinta die 18. Martii 1665.

IN Congregat. Generali S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram Sanctissimo D. N. D. Alexandro Divina Providentia Papa VII., ac Eminentissimis, & Reverendissimis DD. S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana adversus hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus a Sancta Sede Apostolica specialiter Deputatis.

§. 1. Sanctissimus Dominus Noster post latum Decretum die 24. Septembris proxime elapsi, quo vigintiocto Propositiones damnate fuerunt, examinatis sedulo, & accuratè usque ad hanc diem, infra scriptis aliis quadragesimum quintum numerum, implentibus, per plures in Sacra Theologia Magistros, ac per Eminentissimos, & Reverendissimos DD. Cardinales adversus hæreticam pravitatem Generales Inquisitores, eorum suffragia singillatim super unaquaque ipsarum audivit.

Propositio 29. In die Jejunii, qui sapius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in sine comederit, non frangit Jejunium.

30. Omnes officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

31. Excusantur absolute a præcepto jejunii omnes illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiamsi iter necessarium non sit, & etiamsi iter unius dieiificentiant.

32. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova, & lacticia in Quadragesima obliget.

33. Restitutio fructuum ob omissionem horarum suppleri potest per quascumque elemosynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans officium Paschale, satisfacit præcepto.

35. Unico officio potest quis satisfacere duplici præcepto pro die præsentis, & crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientie uti privilegiis suis, quæ sunt expresse revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ a Paulo V. hodie sunt revalidatæ.

38. Mandatum Tridentin factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum.

39. Illa particula *quamprimum*, intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, & pollutionis.

41. Non est obligandus concubinarium ad eiendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarum vulgo *regalo*, dum deficiente illo, nimis ægre ageret vitam, & alex epula tædio magno concubinarium afficerent, & alia formula nimis difficile inveniretur.

42. Licitum est mutuari aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

43. Annum legatum pro Anima relictum, non durat plus quam per decem annos.

44. Quoad forum conscientie, Reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant sententiæ.

45. Libri prohibiti donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantur.

§. 2. Quibus mature pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decrevit, prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimum, tanquam scandalosæ esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet: Itaque quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputative, publice, aut privatim tractaverit, nisi forsitan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, nisi a pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

§. 3. Insuper districte in virtute sanctæ obedientie, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christianidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Joannes Lupus Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisit. Not. &c.
Loco * Sigilli.

Ut

D XXXIX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Ut Nuncius Sabaudie audeat Recursus Subditorum Principatus Messerani, & Marchionatus Crevacorii.

Ven. Fratri Petro Archiepiscopo Thebarum nostro, & Apostolica Sedis apud dilectum filium nobilem virum Carolum Emanuelem Sabaudie Ducem Nuncio.

ALEXANDER PAPA VII.

Ven. Frater salutem, & apostolicam benedictionem.

Motiva.

§. 1. **C**UM dilecti filii Consules, Consiliiarii, & Homines Principatus Messerani, & Marchionatus Crevacorii aliorumque locorum annexorum ob magnam eorum ab Urbe distantiam non facile, nec sine notabili incommodo, & impensa valeant accedere ad Apostolicam Sedem, eique suos recursus, & querelarum causas proponere, si quando a Dominis, quibus ab eadem Sede commissi sunt, vel eorum Judicibus sentiant se in aliquo prægravari, indeque sæpius contigerit illos præsto neminem habentes, qui eos audiat, & præsidio sit, animis concitatis profluisse in varios excessus maximo etiam cum detrimento prædictorum Dominorum loca ipsa obtinentium in feudum. Nos ex munere Nobis inuncto volentes omnium tranquillitati, ac etiam commoditati, & indemnitati prospicere; Motu proprio, ac ex certa nostra scientia, deque apostolica potestatis plenitudine te, de cujus probitate, prudentia, ac in rebus ageudis dextertate, & experientia plurimum in Domino confidimus, constitimus, & deputamus, ut recursus, si quos a quibusvis gravaminibus per dilectum filium nobilem virum Principem Messerani, & Marchionem Crevacorii, sive ejus Judices prædictis Consulibus, Consiliiariis, & hominibus tam uti universis, quam uti singulis illatis, seu inferendis per eosdem Consules, Consiliiarios, & Homines, ad Nos, & Sedem prædictam haberi contigerit, auctoritate nostra, ac uti a Nobis deputatus, audias, & quid circa illos, & illa sit agendum, eidem Principi, ejusque Judicibus rescribendo præscribas, & quomodo ab illis procedendum sit dirigas, in arduis vero negotiis, quæ bonum regimen, & statum dictorum locorum concernunt, informationes suscipias, & ad Nos transmittas, ut quid magis expedire censuerimus, decernere, & mandare valeamus, plenamque tibi in præmissis, & cæteris, quæ circa illa, & eorum occasione duxeris necessaria, & opportuna providendi, atque statuendi, & ordinandi auctoritatem concedimus, & delegamus.

Deputat Nuncium Apostolicum prout in rub.

Mandatque ut omnes præd. Nuncio aff. stant, & presentant.

§. 2. Mandantes propterea moderno, & pro tempore existenti Principi Messerani, & Marchioni Crevacorii, necnon univer-

sis, & singulis aliis sub nostræ indignationis, aliisque nostro arbitrio poenis, ut tibi in præmissis pareant, & quidquid mandaveris exequantur, nec sub quovis prætextu aut quæsito colore, vel causa te in prædictis audeant, vel præsumant directe, vel indirecte impedire, seu molestare, sed imo Tibi in omnibus assistant, suoque adjuvent auxilio.

§. 3. Decernentes irritum, & inane quidquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii Generalis de duabus dietis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quatenus opus sit Principatus, Marchionatus, & locorum prædictorum, & aliis quibuslibet etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanens ad præmissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 5. Aprilis 1666. Pontificatus nostri Anno XI.

Decretum irritum.

Contrariis derogat.

Dat. die 30. Apr. 1666. An. XI.

DXL.

Declaratio super reservatione beneficiorum.

ALEXANDER EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

CUM noviter in quadam lite, & causa pendente in Tribunali Auditoris Cameræ super executione Literarum Apostolicarum in forma Brevis expeditarum inter Provivum Apostolicum de quibusdam beneficiis Diocesis Bononiensis actorem

cx

ex una, & Provisum a Cardinali Indultario reum conventum partibus ex altera, in controversiam positum fuerit, an Constitutio fel. rec. Benedicti Papæ XII., quæ incipit, *ad regimen*, edita tertio Idus Januarii anni millesimi trecentissimi trigemiquinti per summos Pontifices Prædecessores nostros innovari solita, & per Nos quoque innovata in Regula prima Cancellariæ; induxerit reservationem Beneficiorum a Notariis Sedis Apostolicæ, Protonotariis nuncupatis, & a Scriptoribus literarum Apostolicarum, & ab aliis Officialibus dicte Sedis ibidem expressis obtentorum, ratione solius familiaritatis Pontificiæ eisdem Officialibus concessæ a piæ memoriæ Paulo Papa III. in ejus Constitutione, quæ incipit, *Santissimus*, lecta, & publicata in Cancellaria Apostolica die vigesima secunda Decembris, Pontificatus anno primo, aut forsitan etiam ab aliis Pontificibus antecessoribus, aut successoribus; vel potius ratione officii. Item an ad effectum reservationis requiratur obitus eorumdem Officialium in Romana Curia, vel intra duas dietas: vel potius reservatio intret ubicumque eos mori contigerit. Et insuper, an Protonotariatus adeptus, ex Militia Militum Piorum, & Scriptoratus Literarum Apostolicarum separatim acquisitus constituant duas reservationes personales exclusivas Indultorum Cardinalium ad præscriptum Constitutionis editæ a rec. mem. Urbano Papa VIII. incipientis, *Quamvis*. sub dat. die decima quinta Julii, Pontificatus anno decimonono: vel potius constituant unam tantummodo localem ex sicto obitu Officialium in Curia.

§.1. Ut materia hæc adeo exemplaris maturius discuteretur, mandavimus in causa, & causis prædictis per dictum Auditorem Camere procedi de voto Rotæ nostræ & sub die vigesima quarta Januarii millesimi sexcentissimi sexagesimi primi coram dilecto filio Magistro Priolo ejusdem Rotæ Auditore, proposito dubio super executione Brevis prædicti, fuit negative resolutum; & subinde iterum, atque iterum re-proposita causa sub diebus prima Junii anni millesimi sexcentissimi sexagesimi tertii, & vigesima octava Aprilis anni millesimi sexcentissimi sexagesimi quarti, eaque ex speciali nostro mandato discussa per omnes ejusdem Rotæ Auditores resolutio capi non potuit propter discrepantiam Auditorum suffragia.

§.2. Interim vero emanatis aliis provisionibus Apostolicis de aliis diversis beneficiis ad retardandam earumdem provisionum executionem, allegata fuit decisio prædicta, quamvis per dictam iteratam repositionem sine ullius resolutionis conclusione in suspenso remanserit.

§.3. Unde causarum, & litium celerit expeditioni pro posse, sicut debemus, providere volentes, cognitionem, discussionem, & resolutionem dubiorum prædictorum demandavimus quinque Romanæ Curie Prælatorum Congregationi, a qua Col-

litigantibus prædictis plene informantibus, eorumque, ac Dataria nostræ iuribus iterum, atque iterum sub diebus vigesimo primo, & vigesimo octavo Martii labentis anni 1666. accurate discussis, declaratum, ac resolutum fuit beneficia Protonotariorum, Scriptorum, & aliorum Officialium enumeratorum in d. Const. *Ad regimen* esse reservata ubicumque decedant etiam extra Romanam Curiam, & extra duas dietas: Itemque reservationem beneficiorum obtentorum per dd. Officiales intrare etiam ratione solius officii: Et insuper Protonotariatum ex dicta Militia pia, sive Militum Piorum, & Scriptoratum separatim acquisitum constituere duas reservationes personales coequales exclusivas Indulti.

§.4. Ne autem materia hæc plene discussa, & resoluta amplius in dubium revocetur in prædicta, vel aliis causis, inherentes vestigiis diversorum Prædecessorum nostrorum, qui ut litium anfractus præscinderent dubia juris, tam pro causis pendentibus, quam etiam pro futuris proprio oraculo declararunt, sicut in materia reservationis beneficiorum inter ceteros fecerunt similis mem. Paulus Papa II. in Constitutione, quæ incipit *Ad Romanam*, & d. Urbanus in Constitutione sua præfata: Motu nostro proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex certa scientia, et de Apost. potestatis plenitudine singularum Constitutionum & declarationum hæctenus per dictos Prædecessores nostros respective factarum, & ordinarum tenores, etiam veriores, ac datas præsentibus pro expressis habentes, omnes, & singulas resolutiones, & declarationes prædictas emanatas a d. Congregatione quinque Prælatorum confirmamus approbamus, & eis inviolabile firmitatis Apostolicæ robur adiicimus, sique iterum, & pariformiter nos quoque auctorit. Apost. declaramus, talemque esse mentem, & intentionem nostras denunciavimus, & ita pro lege declaratoria ubiq; inviolabiliter observari volumus, & mandamus tam in prædicta, quam etiam in omnibus aliis litibus & causis pendentibus, atq; in aliis omnibus de cetero movendis; & præmissa ut supra declarata in controversiam deinceps revocari non posse, neque licere, præcipimus, & jubemus; Sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & Apostolicæ Sedis Nuncios, & quoscumque alios etiam speciali expressione indigentes judicari, & desiniri, & interpretari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, seu interpretandi facultate, & auctoritate, ac irritum, & inane decernimus, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, adjectionis, declarationis, denun-

denunciacionis, voluntatis, mandati, præcepti, jursionis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. sexto Idus Aprilis 1666 Pont. An. XI.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, sexto Idus Aprilis Pontificatus nostri Anno XI.

D X L I.

Bulla, seu Literæ Decretales Canonizationis S. Francisci de Sales Episcopi Genevensis.

Vide ad Const. 405. Tom. 6. Par. 6. fol. 74. bullas Pontificis in qua habetur Canonizatio S. Thome de Villanova Archiepiscopi Valentini.

ALEXANDER EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ecclesia Catholica, etsi compluribus munita prædiis, firmata propugnaculis, & armata militibus, inferorum insultantium portas non reformidat; eo tamen post Christi merita potissimum sustentatur auxilio, quod Servorum Dei sanctitas assiduum subministrat; nam cum hoc veluti ingenitum mortalibus sit, ut exempla magis, quam documenta sequantur, mirum est, quantum alterum ex his in Ecclesia Domini proficiat. Idcirco Christus Jesus verus Dei, verusque hominis filius, unum, atque alterum pro duplicis sue nature hypothasi ineffabiliter adimplevit. Hinc illius verba, si quando doctrinam loqueretur: Doctrina mea non est mea, sed ejus, qui misit me Patris, & hæc alia, si quando agenda proponeret: Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum feci vobis, ita, & vos faciatis.

Sancti habentur veluti lumen mundi.

§.1. Quæ cum ita se habeant, antecessores nostri Spiritu Sancto instructi laudabilem in Ecclesia morem inducere, nempe in excelso loco sanctitatem constituenti, ut veluti lumen illius lucis Vicarium, quæ de se dixit: Ego sum lux mundi, & qui sequitur me, non ambulat in tenebris; non sub modio absconditum, sed in candelabro elatum luceat coram hominibus, eosdemque a veneratione ad imitationem, viam firata ad Cœlestis, & triumphantis Hierosolymæ nunquam interituras delicias dirigat, inferatque. Et sane viros de Christiana Republica, morum sanctimonia, & fidei prædicatione benemeritos debitis, hoc est divinis honoribus non prosequi, quicquid sibi velit impietas, indecorum, ac justitiae absconum haberetur.

§.2. Nos igitur his de causis veterem Bullæ Romæ, Tom. VI. Par. VI.

Romanorum Pontificum consuetudinem secuti, post suas ad Deum preces, auditæ, que Venerabilium Fratrum nostrorum sententias inter nomina Catholice Ecclesiæ veneranda Franciscum de Sales Episcopum Genevensis doctrina celebrem, sanctitate admirabilem, ætatisque huic nostræ contra hæreses medicamen, præsidiumque referre Numine inspirante decrevimus.

Franciscus de Sales inter sanctos referretur.

§.3. Natus est Franciscus duodecimo Calend. Septembr. anno reparatæ salutis sexagesimo septimo supra millesimum, ac quingentesimum, ablatusque sacro Baptismatis fonte in Oppido Salesiano Ducatus Sabaudie, Genevensis Diocesis. Sux domus hereditaria ab ipsis incunabulis nobilitate conspicua pietatem hausit, infantiamque non more solito inter crepundia, sed agente pietatis spiritu inter Altaria, quæ sibi ipse adornaverat, suæ præludens sanctitati angelicæ exegit; tantumque charitatis erga pauperes concepit, ut nisi aliquid illis erogaret, in lacrimas se effunderet. Ab infantia ad pueritiam per pietatis simul, ac sapientiæ gradus evasit, orationi vacabat inter studia literarum; non foras, sed templa solitus invadere, & effugiens commercia improbitatis, non nisi femina probitatis, vel excipiebat, vel se rebat. Inde sacro Chrismate roboratus ad altiora, tum virtutis, tum doctrinæ ornamenta complectenda se contulit, ut opportunius, atque utilius divinæ gratiæ instrumentum fieret. Sortitus enim animam bonam, eandem optimam reddidit accuratioris studio tum literarum, tum morum. Humanioribus literis in Collegio Annesiensis perceptis, Philosophiæ, Theologiæque arcana in Academia Parisiensi didicit, non sine ingenti virtutum, ac sanctimonie profectu; nam simul frequentabat Sodalitatem Deiparæ additam in Gymnasio Societatis Jesu, ibique non solum octavo quoque die Sacra Mensa animam reficiebat, sed omnia pietatis exercitamenta exhibebat, præsertim ea, quæ ad cultum ejusdem Deiparæ pertinebant, adeo ut ante ejus simulachrum, quod in æde Sanctæ Mariæ Gregoriarum colitur, supplex votum perenne virginittatis nuncupaverit. Hoc voto veluti pharmaco salutari roboratus, ad Juris prudentiam capefendam accessit Patavium ubi non unam sensit voti opem elusis artibus nonnullorum condiscipulorum, qui per impudentiam illi obtulerant impudicorum mulierum illecebras, quas, & salva in illarum faciem conjecta, & mente constanter repugnante dejecit. Absoluto studiorum curriculo Romam se contulit, ut antiquæ ibi vigentis pietatis vestigia recognosceret, atque novis nobis exprimeret, & nactus par suæ Religionis, ac fidei theatrum, traxit e Cœlo incredibilem spiritum ad perficiendam omni ex parte molem sanctitatis ab infantia inchoatam, & in juventutis æstu non modo conservatam, sed auctam.

Hinc infantia describitur.

Puericia insignis.

Votum virginittatis emittit.

§.4. Igitur sui, & mundi victor in patriam remigravit, ut fructus legeret literarum

rarii laboris: nec spem fecellit, aut suam, aut Civium: certe Granerius id temporis Episcopus Genevensis, eo conspecto, illic presentis messem, quam ejus adventus afferebat. Exclamavitque divinus non sine gaudio, habere se jam Successorem suum. Statim ei patuit liber campus, amplissimus, que ad animas excolendas, quo sponte ferretur: quamvis enim ut Parenti obsequeretur, Advocatorum supremorum partes susceperat, mox ubi sensit se ad nuptias per votum abdicatas vocari, abjecit Senatoriam togam, & Sacerdotio per omnes Sacri Ordinis gradus initiatus, majoris Ecclesie Præpositus Annesii renunciatus est, illud semper in ore, & mente repetens: Quicquid pro æternitate non est, vanitas est: omne studium convertit ad æternitatem ubique ferendam instituta Societate Sanctissimæ Crucis de poenitentibus, adductis ad Ecclesie Catholicæ gremium magni nominis hæreticis: & præterea sumpto divini verbi gladio, quo armatus, ac potens, Episcopo jubente, adorsus est hæresim Calvinianam in Caballicensibus, aliis, que finitimis populis grassantem. Incredibile dictu est, quo animi ardore, qua pectoris constantia, qua mentis alacritate, quam firmam in Deum fiduciam, quam robustam in proximum charitate pugnaverit, ac vice-rit: Ferunt eum ex vertice Arcis Allingianæ aliquando conspexisse enormem Catholicæ Religionis stragem, quam subjectis circum terris hæresis ediderat, ac tanto fuisse pietatis studio agitata, ut emissio cordis altissimo suspirio non potuerit sibi temperare, quin mox Tononum ejus Provincia caput se contulerit, ibique erecto veritatis vexillo per patientiam, & doctrinam omnibus omnia factus jacentem Religionem sustinuit, & dominantem impietatem fregit, ac dejecit, quasi alter David. Sed illud in primis egregie gessit, quod nusquam, nec unquam negotium fidei desperaverit, sed major laboribus, impedimenta omnia si non poterat tollere, vel effugiebat, vel eludebat. Prohibitus Tononi sacrum conficere, in Arcem Allingianam memoratam quatuor milliaribus distantem quotidie ibat, ut ibi sacrificaret, atque eadem de causa flumen Druentia traiecit singulis diebus, per trabem glacie concretam manibus, ac pedibus repens. Vexatus calumniis, & ubique tanquam publice quietis perturbator, seductor populorum, & plane veneficus conclamatus, nullo infamie metu, nullo insidiarum strepitu nullo vitæ discrimine adduci potuit, ut tentatam fidei Catholicæ restitutionem aliqua ratione omitteret, neque usquam adhibuit in consilium eam, quam prudentiam humanam, seu nominis æstimationem vocant: sed Evangelici dicti memor, cum haud liceret palam, aperteque vivere, ac fidem contestari, in obvias ubique latebras sese abdebat, ut post modicum silentium, insurgeret adversus hæresim vehementius, nunc in furnis, nunc in maceris, nunc in horroribus sylvarum, nunc in profundo,

Sacerdotio insignitur.

Contra hæreticos adorsus.

altissimoque gelu continebat impetum zeli, absconditus velut in Domini tabernaculo, quo insidiantibus hæreticis incompertus validius insultaret.

§.5. Inde animo excelsio, sublimique, manifesta mortis sibi intentate argumenta irridens abnebat præsidia, & custodiam, militum, adeo ut rogatus a Barone Ernanciano Arcis Allingianæ Præfesto, non nisi militari manu stipatus ex Arce prodiret, responderit, non alio militum satellitio esse opus, quam eo, quod divina providentia destinaverat: imo cum idem assereret hæreticos vi coercendos, ostentaretque tormenta bellica, & militare subsidium, quo posset Franciscus uti ad eosdem hæreticos, vel comprimendos, vel ad meliorem frugem revocandos, ingenue professus fuit, quam alte de divini verbi potentia sentiret, affirmans, opus non esse machinis, ubi Deus ejus verbum audiri permitteret, neque Deus tantam ejus fiduciam fraudavit: nam cum Sicarii complures immixti ad eum de medio tollendum, tandem Franciscum nacti strictis gladiis eadem facturi in eum irruissent, ejus præsentia, & lenitate permoti, dejecti, ac exarmati fuere: nunquam enim Deus eos finit cadere, qui spe divinæ providentiæ fidem sustinent. Propterea de cœlesti patrocinio jam ob innumera experimenta certus, maluit agere Dei causam, quam exequi imperium parentis, a quo jubebatur vitæ tot insidiis appetitæ consulere, suamque domum repetere, ubi per quietem, ac securitatem fas erat Deo, superisque liberius vacare.

Sicarii immixti ad eum occidendum ejus cenitate permoti exarmati fuere.

§.6. Quin studiosius, accuratiusque in Ecclesie defensionem incubuit, & cum voce prohiberet adjuvare populorum fidem, cepit ex scripto, pluribus confectis libellis, evulgatisque thesibus, intime hæresim percillere, tantumque effecit, ut Tononi Parochiam exeret, & paulo post cum insigni Religionis Catholicæ incremento plures ad veritatis lumen viros doctrina celebres, quorum præcipue auctoritate mendacium nitebatur, adduxerit. In hoc tamen fide augmento prudentiæ modum retinuit, ne liberius agens aucta perderet: itaque Curionis partes agens, & Eucharistiæ Sacramentum ad Catholicos in vitæ discrimine positos deferens, ne quid injuriæ Sacrosanctæ Eucharistiæ sectarii inferrent, eam gestabat argentea theca inclusam e collo pendulam: ipse interim pileo testus, pallio circumvolutus, gravi passu neminem de via salutans, venerandus incedebat.

Parochia Tononi crevit.

Eucharistiam inclusam in theca inclusam deferrebat.

Hisce artibus præstans, justus fuit a Clemente VIII. felic. record. Prædecessore nostro adire Theodorum Bezam Calvinianæ hæresis acerrimum ministrum, ac propugnatorem, & cum solo solus agere, ut ea ove ad Christi ovile reducta, complures alias revocaret: quod sane eximie Franciscus præstitit, Genovæ non sine vitæ periculo cum Beza congressus, qui tamen ut ex merito confutatus veritatem falsus est, ita ex scelere, arcano Dei judicio

Hæresim Beze confutavit.

cio indignus fuit, qui ad Ecclesiam rediret.

Præfesto Episcopo

§.7. Interea Tononum, & circumjectam regionem dira lues invasit cum enormi Civium clade, in qua Franciscus tam amanter, tam constanter, tam industrie corpora, animosque, tum subsidiis, tum documentis procuravit, ut omnibus, & stupori, & amori fuerit, præsertim cum omnia pecuniæ adjumenta, præcipue ab Episcopo Granerio impartita recusasset. Quapropter Episcopus his certissimis sanctorum indicibus compulsus, eum sibi Coadjutorem Episcopalis curæ destinavit, rogavitque memoratum Prædecessorem nostrum Clementem, ut Franciscum, quem Romam ob Catholicæ fidei negotia mittebat, hujusmodi dignitate ornaret: quod idem Clemens libentissime præstitit, cognitaque ejus doctrina per examen de more interrogata, eundem ad pedes devolutum amplectens his verbis dimisit: Vade fili, & bibe aquam de cisterna tua, & fluenta putei tui, deriventur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas divide.

Contra Calvinistas decertavit.

§.8. Igitur hoc ornamento tanquam novo, & potentissimo præsidio instructus in omne studium amplificandæ Religionis Catholicæ, & hæresis imminuendæ sese effudit: Annesium regressus, omnia solus obire loco Episcopi absentis, instituire Seminarium, ac Sanctam Domum Tononi erigere, artium officinam, & mercium emporium, ut Cives, & finitimos a Genevensium commercio averteret, gnarus populos maxime corrumpi per commercia cum impiis habita: neque illi nova exercenda constantia argumenta defuere. Inimicus zizaniarum sator excitaverat inter Gallos, & Sabaudos bellum, cujus occasione uti Genevenses heretici, specie auxilii, quod Gallis afferbant, Chablasio, & Torniaci occupatis, inde Curiones Catholicos expellunt: ac præterea missis in Pagos, & finitima Oppida Calvinianæ hæresis Prædicantibus, venenata femina ubique jacunt, & Catholica fata excidunt. Quod ubi Franciscus advertit, non immemor illius divinæ sententiæ: Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum: insurgat adversum me prælium, in hoc ego sperabo: Fortiter, ac religiose irruit in castra, ductusque a militibus more bellico ad Vitriacum Regiarum excubiarum Præfestum, ab eo exceptus perquam honorifice fuit, ac dimissus cum Regiis literis, quibus præcipiebatur, ne quicquam in religionis negotio innovaretur, quicquid vero novi inductum foret, in pristinum revocaretur.

Præfesto Episcopo

§.9. Neque contentus hac victoria, per quam amissa revocaverat, aliam retulit, per quam damna intulit hæresi, religioni vero incrementum attulit. Cum enim ager Gexensis sub Gallorum dominio esset, ad Regem Lutetiam se contulit, ab eoque licteras obtinuit, quibus liceret ipsi eo in agro habere de Catholica veritate conciones, quarum gratia, & efficacitate plurimos Ec-

clesiæ subjecit. Valebat enim summa, & efficacissima dicendi potentia, quam illi è Cœlo conciliaverat summa cordis innocentissimi sanctitas, adeo ut Christianissimus Rex neminem ad Jacobi Regis Angliæ animum conciliandum, atque ad veritatem stertendum aptiorem Francisco existimaverit: & Paulus V. Prædecessor noster felic. recordationis aliquot post annos eundem delegaverit ad componendas discordias, quæ subortæ fuerant inter Albertum, & Claram Eugeniæ Archiduces, & Clerum Comitatus Burgundiæ.

Defuncto Episcopo Granerio integros Episcopi partes suscepit.

§.10. Quamvis autem ardentissimum fuerit ejus in procuranda re Catholica studium, dum Coadjutor fuit, laxavit nihilominus universas habenas caritati, cum audita hinc parentis, hinc Episcopi Granerii morte, quorum primi potestas quotidie ad domestica revocabat, & alterius reverentia, ne quid nimium sibi arrogare videretur, cohibebat: concessam sibi tandem quocumque pietas impelleret, eundi facultatem cognovit. Sic plena potius auctoritate, integras Episcopi partes suscepit, cavere ne grex, ac Diæcesis improborum, hæreticorumque, more luporum insidiantium incuribus pateret, ordinare Clerum, statuere familiam religiosi moribus compositam, Sanctorum Patrum, veterumque Episcoporum exempla sibi proponere cuncta Episcopalis vitæ momenta suis virtutibus, functionibusque animare, Synodum cogere, Ecclesiasticæ disciplinæ leges vel restituere, vel sancire, ac potissimum catholicæ religionis sinceritati consulere, quæ mores catholicorum informando, quæ sectariorum dogmata evterendo, quæ decipias oves ad ovile reducendo: quod adeo offendit Calvinianos pseudoministros, ut cum duos nobiles viros Gexenses ad Ecclesie gremium evocasset, illi rabie, ac furore acti venenum ei propinaverint, quod tamen irritum fuit, implorata per votum Deiparæ ope: & tantum abfuit, ut propterea ab inccepto desisteret, ut constantius desudaverit in concionibus habendis, quarum vi Divione, Gratianopoli, Parisiis, & alibi plures insignes viros fidei catholicæ restituit, ac præcipue Claudium Buccardum Laufannæ publicum Theologiam professorem, Franciscum Ducem Diguerianum Delphinatus Proregem, Barberium, & Jacobum Philippum celebres Calvinianæ sectæ pseudoministros. In his autem concionibus, ut constaret a se non nisi animarum salutem quæri, pecuniam, quæ esset vel loco alimenti, vel excellentiæ testimonio, recusavit omnem, nullo Principum offerentium habito respectu, & tam generose, ut Ducissæ de Longavilla, peram aureis plenam impertienti, palam cum respueret, dixerit gratis dandum, quod gratis accipitur, nec ullam expetendam pro fidei præconio mercedem, præter pretiosam illam, quam cultoribus vineæ promisit Dominus.

Insignes viros fidei Catholicæ restituit.

§.11. Notum est enim, cum magni Eleemosynarii munere apud Christianam-

Eleemosynarius pauperum fuit.

Sabaudia Ducissam fungeretur, nihil præter hujus nominis dignitatem voluisse, & non solum quicquid honorariae mercedis solitum erat dari modestissime recusasse, verum etiam pretiosissimum adamantem valoris quingentorum nummorum ab eadem Christina Ducissa dono acceptum pauperibus destinasse, iis verbis usus; Hoc pro pauperibus nostris Annesiensibus bonum erit.

§.12. Sed ejus constantia debuit gravioribus experimentis muniti, ut fides probaretur. Duo enim sunt, quæ maxime fidem concutiunt, damnum, & lucrum: utrumque illi propositum roboravit, fidem non infregit.

Amisso bono
rum ejus hinc
non infregit.

§.13. Justus a Gallorum Rege Gexium ire, & cum Barone Luxensi Regio in Ducatu Burgundia Locumtenente de Religionis catholicae usu, exercitioque in eam Regionem inducendo agere, cum Rhodanus qui trajectus erat, ut Gexium peteret, imbribus exundans certum afferret vitæ discrimen, Geneva intrepide pertransiit, nec habitu Episcopi deposito, nec Episcopi Diocesis nomine dissimulato, unica tantum orationis armatura munitus; atque inde post horam discedens, Gexium appulit. Impii homines, ut hoc religionis negotium turbarent, statim apud Ducem Sabaudia accusant Episcopum, quod de transferendis in Regem Gallorum Civitatis Genevensis juribus pertractaret: quæ calumnia primo locum non habuit, postea admissa Senatui suavit, ut vel ad poenam, vel ad terrorem decreto edito bona Episcopi publicata in Ararium Principis referret; nihil tamen edicto commotus ipse hoc unum respondit, non eam sibi, ut credebatur injuriam irrogari, sed ita a Deo admoneri, quod vellet undique spiritualem, quem temporalibus destituit permitteret. Quibus verbis Senatus concussus veniam petiit, eiq; omnia restituit. Hæc enim Dei lex est, ut fides dum damna patitur, per damna nobilitetur. Neque minus lucri fulgorem, quamvis specie boni splendidum, contempsit, dum Coadjutoris Parisiensis munus ea de causa illi oblatum, quod pinguiori reddito abundaret ad paupertatem sustentandam, respuit, illud oraculum opponens Dominus regit me, & nihil mihi deerit in loco pascuæ ibi collocavit.

Pauperum
erat eximius
amator.

§.14. Cum tale, ac tantum fidei fundamentum jecisset, mirum non fuit si perfectissimam, & omnibus virtutibus absolutam sanctitatis molem ad supremum usque apicem extulit, & si Ecclesia communi consensu Sanctorum insignia, & prærogativas tanto viro attribuere non dubitet. Pauperum erat eximius amator, eorumq; indicem secum deferrebat, semper ad eos præsertim sublevandos maxime intentus, quos pudor, ac rubor deterrebant. Abstinentiam vero, ac frugalitatem, tam in victu, quam in vestitu severe retinuit, ut & sibi modum statueret, ac largius aliorum inopia subveniret: namque hoc veræ charitatis ingenium est, sibi detrudere, aliis

addere; sic mensæ imposita fercula ad pauperes alegebat; subligacula, interulas, simileque pannos sibi demptos ad aliorum operimentum traducebat, immo supellectilem argenteam, candelabra, yrceolos, anulum ipsum Pastoralem oppignoravit, ne pauperes dolerent: dotem puellis, quam poterat amplam erogabat; ne ipsarum pudicitia periclitaretur. Peregrinos, ac Religiosos viros, tanquam fratres domi excipiebat: omnes demum egestate pressos non contracta manu solabatur, & tam copiose, ut cum regionem late fames, ac alimenterum inopia invasisset, neminem sipe frustratum prætermiserit, singulis egenis familiis certa tritici copia attributa: & eo excrevit hæc juvandi cupiditas, ut cum nactus esset hominem mutum, ac surdum omni ope destitutum, non modo eum recreaverit iis subsidiis, quibus vita sustentatur, sed domi suæ educatum, qua nutibus qua gestibus (ingeniosa enim pietas est) informavit ad eternam salutem. Sicque cætera virtutum genera exercuit, charitatis æstu succensus, ut septuaginta hereticorum millia Ecclesia Catholicae subiecisset fit fama vulgatum.

Septuaginta
Hereticorum
millia Ecclesie
Catholice sub-
jecit.

§.15. Ex hujus charitatis officina volumina prodierunt, quorum documentis irrigata populorum, ac nobilium virorum pectora affluentem evangelice vitæ messem perperere. Ex hujus etiam charitatis altissima disciplina emanarunt leges totalitatis ab ipso institutarum Augustissimi Sacramenti, Beatissimæ Virginis de Puritate, Eremitarum in Monte Vaironensi, præsertimo; Ordinis Sanctimonialium Visitationis Beatae Mariæ sub Regula S. Augustini, cujus splendor tantum illuxit, ut intra modicum temporis intervallum ad centum supra triginta Monasteria sit propagatus. Hujus demum charitatis stimulis plane perennibus agebatur ad suæ Diocesis commoda diu, noctuque omni sollicitudine procuranda, in qua lustranda, dum laborat, atque Annesium regreditur, Lugduni, sacro celebrato, vehementi apoplexia correptus, atque Ecclesia Sacramentis per summam pietatem, humilitatemq; refectus fidei professione emissa, repetitis non semel iis verbis: Servus inutilis sum, voluntas Domini, non mea fiat: Deus meus, & omnia; proximo die Sanctis Innocentibus sacro, dum in litanis ipsi Sancti Innocentes invocabantur, innocens ad regna cælestia translatus est. ætatis quinquagesimo quinto, & reparatae salutis vigesimo secundo supra sexcentesimo, & millesimo.

Varia Sodal-
taria præcon-
Monialium in
stituit.

Obiit Lugdu-
ni.

§.16. Placuit autem Altissimo, qui mirabilis est in Sanctis suis tantæ Sanctitatis virtum non modo per venerationem, cultumque Populorum nobilitare, sed etiam compluribus signis, ac miraculis illustrare, ut vivens, ac mortuus humano generi prodesset. Itaque constat per acta publica auctoritate nostra, & Sacre Rituum Congregationis confecta, & diligenter expensa, Hieronymum Gemin in aqua obrutum, cum

Sequuntur
miracula.

Mortuum fu-
scitavit.

Cæcum natū
illuminavit.

Paralyticum
sanavit.

cum jam ejus cadaver foetens sindone involutum efferebatur, revixisse, sustulisse brachia, & loqui coepisse, magnificando Salesum, qui sibi tunc in ipso redeuntis vitæ momento Episcopali habitu indutus benigno, ac splendido vultu adesse visus est, non sine aliis ingentibus miraculi additamentis.

Claudium Marmon cæcum natum septennem, cujus oculi facultate videndi prorsus destituebantur, cum novendiali prece absoluta ad ejusdem sepulchrum procumberet, usum luminis accepisse.

Joannam Petronillam Eurax quinquennem paralyti laborantem, quamvis coxis, cruribusque aridis ad motum plane inepta crederetur, eam hora, qua pater ad Francisci tumulum opem implorabat, ad matrem incolumi corpore, & festino gradu proripuisse.

Claudium Juliar paralyti pariter afflitum, sed innata, & decenniali, usque utriusque coxendicis, ac cruris destitutum tertia vice a matre delatum ad Francisci sepulchrum deosculandum, momento temporis membris, quæ inhabilia erant robotatis surrexisse, stetit, & ambulasse.

Franciscam de la peste demersam flumine vitæ restituisse, livore, tumore, deformitatibusque notis, mirabiliter detertis.

Jacobum Giudi nervis contractum, & plane ab ipso ortu impotentem subito sanatum.

Carolus Moteron etiam ab ipsa natiuitate impeditum membris, ac toto corpore deformem, subito exemptum, ac perfecta humani corporis forma accepta, gressum movisse.

Postulatio
Canonizatio-
nis.

§.17. Quapropter ejus vitæ sanctissime meritis postulantibus, ac rogantibus charissimis in Christo filiis nostris Ludovico Gallia Rege Christianissimo, & Anna ejus Matre Vidua, ac Henriquetta Maria Angliæ Regina, & dilectis filiis nobilibus Viris Carolo Emanuele Sabaudia Duce, & Pedemontium Principe, ac Christina ejus Matre Ducissa Sabaudia Vidua, ac Francisco Maria, ac Adelaida Duce, & Ducissa Bavaria, necnon Clero, Principibus, & Magnatibus Regni Galliarum, ac universo Ordine Monialium Visitationis Beatae Mariæ Virginis, post ejusdem Francisci de Sales Beatificationem, die 28. Dec. anni 1661. publice in Sacrosancta Basilica Principis Apostolorum Missæ sacro peracto celebratam annuimus, ut ejusdem Canonizatio haberetur. Et cum jam nihil deesset eorum quæ huic Sacrosanctæ functioni necessaria sunt, ex Sanctorum Patrum auctoritate, Sacrorum Canonum Decretis, S. R. E. antiqua consuetudine, ac novorum decretorum præscripto: Tandem justum, & debitum esse censentes, ut quos Deus honorat in Cælis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, hodie in Sacrosancta Vaticana Basilica, in qua solemni ritu cum ejusdem S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Epif-

copis, ac dilectis filiis Romanae Curia Prælati, Officialibus, & Familiaribus nostris Clero Seculari, & Regulari, ac maxima Populi frequentia mane convenimus, post trinas pro Canonizationis decreto Nobis per dilectum filium nobilem Virum Carolum Ducem de Crequy apud Nos Regis Christianissimi Oratorem pro parte ejusdem Regis porrectas petitiones, post sacros hymnos, litanias, aliasque preces Spiritus Sancti gratia rite implorata.

§.18. Ad honorem Sanctissimæ, & individuae Trinitatis, ad exaltationem Fidei catholicae, & Christianæ Religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Jesu Christi, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra matura deliberatione prehabita, & divina ope sæpius implorata, ac de Venerabilium fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Urbe existentium consilio, Beatum Franciscum de Sales Episcopum Genevensis Sanctum esse decrevimus, & definivimus, ac Sanctorum catalogo adscripsimus, prout præsentium tenore decernimus, definimus, & adscribimus. Statuentes ab Ecclesia universali quolibet anno die 29. Januarii memoriam ejus inter Sanctos Confessores Pontifices pia devotione recolere debere. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Sanctorum
Catalogo ad-
scribitur.

§.19. Parique auctoritate omnibus utriusque sexus Christianis vere poenitentibus, & confessis, qui annis singulis dicta die 29. Januarii sepulchrum, in quo ejus corpus asservatur, visitaverint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis poenitentis misericorditer in Domino relaxavimus in forma Ecclesie consueta.

Indulgentia.

§.20. Quibus peractis gratias, laudescque Deo optimo maximo reddituri, quod Sancto Francisco de Sales Episcopo Genevensi cultum, præconia, & honores ab Ecclesia Sanctis Pontificibus, & Confessoribus præstari solita a Nobis decerni voluerit, hymno Te Deum laudamus decantato, orationeque a Nobis recitata, ad Altare S. Petri Missam de more solemniter celebravimus die Dominica secunda post Pascha, additis secunda Oratione propria de Sancto Francisco, & secreta, ac post-communionem de communi Sacerdotis Pontificis, omnibusque Christianis ibidem præsentibus plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem concessimus.

Gratiarum
actio.

Deum itaque, qui mirabilis est in Sanctis suis, benedicimus, quia suscepimus misericordiam in medio templi ejus, dum novum Nobis in Ecclesia apud Divinam suam Majestatem patronum, & intercessorem concessit ad ejusdem Ecclesie tranquillitatem, Fidei Catholicae incrementum, hæreticorumque a via salutis errantium lumen, & conversionem.

Cæterum quia difficile foret præsentibus nostras litteras ad singula loca ubi opus esset,

Transumptio-
rum fides.

set, deferri: Volumus ut earum exemplis manu tamen publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem ubique fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, §. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti, definitionis, adscriptiois, mandati, statuti, concessionis, elargitionis, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. tertio decimo Kalendas Maii 1666. Pont. An. XI.

✠ Ego Alexander Catholice Ecclesiæ Episcopus.

- † Ego Franciscus Episcopus Portuenfis, Card. Barberinus, S. R. E. Vice-Cancellarius.
- † Ego Martius Episcopus Sabinensis Cardinalis Ginettus.
- † Ego A. Barberinus Episcopus Prænestinus Cardinalis Antonius S. R. E. Camerarius.
- † Ego Joan. Baptista Episcopus Albanensis Cardinalis Pallottus.
- † Ego F. Maria tituli S. Laurentii in Lucina Cardinalis Brancatius.
- † Ego Uldericus tit. S. Mariæ Transtiberim Card. Carpinus.
- † Ego Stephanus tituli S. Laurentii in Pæne, & Perna Card. Duratius.
- † Ego F. Vincentius Maculanus Ordinis Prædicatorum tit. S. Clementis de Florentiola Card. S. Clementis.
- † Ego Nicolaus tit. S. Mariæ Angelorum Card. Ludovisus M: Pœnitent.
- † Ego Federicus tit. S. Petri ad Vincula Card. Stortia.
- † Ego Benedictus tit. S. Honuphrii Card. Odescalus.
- † Ego Laurentius tit. Ss. Quirici, & Julitæ Card. Raggius.
- † Ego Joannes Franciscus Paulus Gondus tit. S. Mariæ super Minervam Card. de Rets.
- † Ego Aloyisus tituli S. Alexii Card. Homodeus.

- † Ego P. tit. S. Marci Card. Othobonus.
- † Ego Laurentius tituli Sancti Crylogoni Card. Imperialis.
- † Ego Giberus tituli S. Joannis, & Pauli Card. Borromæus.
- † Ego Joan. Baptista Spada tit. S. Marcelli Card. S. Susannæ.
- † Ego Franciscus tit. Sanctæ Mariæ in Via Card. Albitius.
- † Ego Octavius tit. S. Cæciliæ Card. de Aquaviva, & Aragonia.
- † Ego Flavius tit. Sanctæ Mariæ de Populo Card. Chifius.
- † Ego Scipio tit. S. Sabinæ Card. Delcius.
- † Ego Hieronymus tit. S. Agnetis Card. Farnesius.
- † Ego Julius tit. S. Sixti Card. Rospigliosus.
- † Ego Sfortia è Soc. Jesu tit. S. Salvatoris de Lauro Card. Pallavicinus.
- † Ego Voluminus tit. S. Martini in Montibus Card. Bandinellus.
- † Ego Petrus tit. S. Callisti Card. Vidonus.
- † Ego Carol. tit. S. Anastasiæ Card. Bonellus.
- † Ego Virginus S. Mariæ in Via-Lata Diac. Card. Urfinus.
- † Ego Franciscus S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Mardalchinus.
- † Ego Fridericus S. Cæsarii Diac. Card. de Hassia.
- † Ego Carolus S. Angeli in Foro Piscium Diac. Card. Barberinus.
- † Ego Carolus S. Eustachii Diaconus Card. Pius.
- † Ego Decius S. Adriani Diaconus Card. Azzolinus.
- † Ego Odoardus Ss. Cosmæ, & Damiani Card. Vecchiarellius.
- † Ego Franciscus Maria Ss. Viti, & Modesti Diaconus Car. Mancinus.
- † Ego Angelus S. Georgii Diaconus Card. Celsus.
- † Ego Paulus S. Mariæ de Scala Diaconus Card. Sabellus.

Con-

DXLII.

Constitutio pro Instauratione, ac Reformatione Ordinis Cisterciensis.

ALEXANDER PAPA VII.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

IN suprema Sedis Apostolicæ specula dispositione divina constituti Dominicum gregem coelitus nobis commissum circumspicientes, mentis nostræ aciem convertimus in Sacrum Ordinem Cisterciensem, cujus odor sicut agri pleni suavitas, cui Dominus benedixit, totam replevit Ecclesiam. & veluti fons hortorum irriguus cæteras irrigavit Religiones, & Ordines. Verum volventibus annis, non sine magno animi nostri mœrore cognovimus, Ordinem, memoratum a primæve institutionis tramite ob temporum injuriam, & calamitatem non modicum deflexisse, & plurimâ passum esse in spiritualibus, & temporalibus detrimenta. Quare nos ex debito pastoralis officii singulari zelantes affectu, ad tanti Ordinis instaurationem, ac reformationem, divino freti auxilio, nostræ sollicitudinis partes duximus impendendas: *Ut monastica disciplina ubi collapsa fuerit, restituatur, & constantius ubi conservata est perseveret: unitas servetur in Ordine, & præcisæ dissensionibus, ac dissidiis, quæ in Regno Gallie inter communitas, & strictæ Observantiæ Monachos jam dudum exorta sunt, sincera pax, & mutua charitatis officia benedicente Domino reintegrentur.*

Recenset alias literas.

§. 1. Alias siquidem per nostras literas in forma Brevis expeditas, die 16. Januarii 1662. Pontificatus nostri Anno septimo, de voto particularis Congregationis a Nobis desuper deputatæ, quæ scripturas hinc inde datas vidit, & examinavit, causam ipsius reformationis in statu, & terminis, in quibus tunc temporis reperiebatur, a quocumque Tribunali ad Nos evocavimus, ac dilecto filio Claudio Vauasin Abbati Cistercii totius Ordinis Generali dedimus in mandatis, ut advocaret, seu moneret viros idoneos Ordinis sui, tam ex Gallia, quam aliunde, ad exhibendum infra tres menses dictæ Congregationi particulari deputatæ articulos concernentes dictam Reformationem a Nobis institutam, & alias, ut in memoratis literis plenius continetur: *Cumque prædictus Claudius nostris parendo mandatis, reformationis articulos ad nos transmiserit, idemque præstiterint dilecti filii Abbates strictæ Observantiæ in Gallia multis ab hinc annis introductæ: Nos hujusmodi articulos utrimque exhibitos Congregationi nonnullorum Vener. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac dilectorum filiorum Rom. Curie Prælatorum a Nobis desuper instituta, sedulo, ac mature examinandos, & expendendos commisimus, quorum quidem articulorum ad generalem reformationem Ordinis Cisterciensis conveniens*

restrictio, & ad capita Sancti Benedicti Regule redutio talis est, videlicet.

Circa caput 2. Regula: Qualis debeat esse Abbas.

2. Juxta Sacri Concilii Tridentini decreta summa cura satagant dicti Ordinis Abbates, & Superiores, ut a suis utriusque sexus subditis essentialia vota, quæ sunt bases, & fundamenta totius regularis disciplinæ, inviolabiliter observentur. Ipsi vero Abbates, & Superiores forma gregis facti, ex animo exemplum præbeant in omnibus, magistrum sequentes Regulam.

3. Habeant Abbates, & Conventus propria sigilla, & teneantur novi Abbates præstare juramentum de non alienandis, & impignorandis bonis Monasterii, ac de pecuniis, & redditibus illius inutiliter non expendendis: Et omnes Officiales idem juramentum præstabunt de suis muniis fideliter exercendis, ac de mutuis non contrahendis, nisi servatis Constitutionibus Apostolicis.

4. Cum ad monasticam disciplinam restaurandam, & restitutam conservandam, maxime visitationes regulares conducant, Capitulum Generale, Abbas Cistercii Ordinis Generalis, & quatuor primi Abbates, de Firmitate, de Pontignaco, de Clara valle, & de Morimundo, provideant diligenter, ut singulis annis solcite, charitative, prudenter, & cum pietate fiant ad animarum salutem, cultum divinum, votorum essentialium observantiam, & alia, quæ ad mores, correctionem, & personarum regularium ædificationem, necnon administrationem, & statum temporalem pertinent. Caveant vero maxime Visitatores ab omni donorum receptione, & etiam ne nimium numeroso comitatu, aut familia gravioribus quam expediat expensis Monasteria onerent, & manducent tempore Visitationis in refectorio cum Fratribus, propter disciplinam servandam.

5. Abbates Regulares etiam perpetui subjaceant visitationi, & correctioni Visitatorum etiam non Abbatum, & ab ipsis ad sufficientem numerum Monachorum debite, & religiose enutriendum, ædificiorum reparaciones, annuas Ordinis contributiones solvendas, communia Ordinis, & Provinciarum onera sustinenda, jurisdictionis suspensione, aliisque Ecclesiasticis poenis, & censuris, servato juris ordine cogantur.

6. Ad residentiam in suis propriis Monasteriis prout de jure, teneantur; nec in Castellis, nec in Grangiis, aut alibi extra septa Monasteriorum suorum commorentur: neque quarumcumque Monialium alterius Ordinis regimen, & visitationem absque expressa Summi Pontificis licentia sub poena privationis vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, suscipere audeant.

7. Inter Abbates Regulares, & Conventus, aut Officiales Monasteriorum nulla fiat partitio bonorum, fructuum, reddituum, & proventuum eorum; sed communibus ipsorum usibus deputentur juxta statum Benedicti Papæ XII. nisi pro meliori regimine, & utilitate quorundam Monasterio-